

Розділ 1: Актуальні тенденції створення сучасного освітнього середовища (розвиток інфраструктури, ікт-технології, інклюзивна освіта) в умовах реалізації концепції «Нова Українська Школа».

загальні текстові рядки та всі рядки, що стосуються різноманітних вправ. Вправу можна запозичити з будь-якого мовного середовища і переробити під український варіант або ж використовувати мовою оригінала.

Майндмеппінг (mindmapping, ментальні карти) – це зручна і ефективна техніка візуалізації мислення і альтернативного запису інформації. Карти пам'яті (англ. Mindmap) – спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. Також може розглядатися як зручна техніка узагальненого запису. Карти пам'яті використовуються для створення, візуалізації, структуризації і класифікації ідей, а також як засіб для навчання, організації, вирішення завдань, ухвалення рішень, при написанні статей. Карта пам'яті реалізується у вигляді діаграми, на якій зображені слова, ідеї, завдання або інші поняття, зв'язані гілками, що відходять від центрального поняття або ідеї.

FreeMind – вільна програма для створення мап думок. FreeMind написана на Java і розповсюджується згідно із загальною публічною ліцензією GNU. Програма має розширені можливості експортування.

Інтернет-сервіс динамічних презентацій Prezi.com є додатком Web 2.0. Сервіс призначений для створення та демонстрації динамічних презентацій у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів. Презентації Prezi можна розміщувати на сторінки сайтів або блогів викладачів і учнів, що є досить зручними при онлайн-використанні.

MyTestX – система програм для створення і проведення комп'ютерного тестування, збору і аналізу їх результатів. Тестування як ефективний спосіб перевірки знань знаходить в школі все більше застосування. Одним з основних і безперечних його переваг є мінімум часових витрат на отримання надійних підсумків контролю. При тестуванні використовують як паперові, так і електронні варіанти. Останні особливо привабливі, оскільки дозволяють отримати результати відразу по завершенні тесту. Тестування – більш справедливий метод, воно ставить всіх учнів в рівні умови, як у процесі контролю, так і в процесі оцінки, практично виключаючи суб'єктивізм викладача.

Інфографіка – спосіб подання інформації (найчастіше містить велику кількість цифр і інших даних) в графічному вигляді з використанням текстових виносков, графіків, блок схем і т.п. в поєднанні зі схематичними фоновими і/або ілюстративними зображеннями. Сам принцип подачі довідкової інформації в графічному вигляді існує і використовується вже багато років. Однак, інфографіка, як окремий вид презентаційних матеріалів, стала популярною не так давно.

Розумне використання мультимедійних технологій та сучасних Інтернет-сервісів стає поштовхом до багатьох позитивних змін у навчально-виховному процесі. Відповідно до концепції НУШ учитель, використовуючи онлайн-сервіси та сучасні гаджети стає партнером для дитини, допомагає їй самореалізуватися.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аман І.С., Литвиненко О.В. Інтернет-сервіси в освітньому просторі [методичний посібник]/І.С. Аман, О.В. Литвиненко. – Кіровоград: КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2016. – 88 с.
2. Використання комп'ютерних і цифрових технологій у роботі шкільного вчителя. Кетрін Нейв, Велика Британія.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/technol/44008/>.
3. Використання ментальних карт у навчально-виховному процесі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://viakiev.blogspot.com/2015/12/blog-post_12.html
4. Морзе Н.В. Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні?/Н.В. Морзе //Комп'ютер у школі та сім'ї. – №6 (86). – 2010. – С.10-14.
5. Н. Нечипоренко. Інформаційні технології в освіті. Умань – 2013. – 76 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.calameo.com/books/00226054406146d635299>
6. Освітні технології: [навчально-методичний посібник] /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за ред. О. М. Пехоти. – К.:А.С.К., 2003. – 255 с.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Ляшенко А.Х., Педенко В.П.

The publication raises the question of solving the problems of experimental verification of pupils` understanding of the concepts "scientific picture of the world", "the image of the world": the creation of appropriate teaching and methodological support, the educational environment, the introduction of the identified concepts in the independent external evaluation.

Реалізація ідей інтеграції змісту освіти старшокласників, формування у них наукової картини світу, цілісної свідомості, цілісного світорозуміння, без якого, на нашу думку, неможливо говорити про розум соціально зрілого громадянина, на практиці стикається з кількома проблемами. Перша полягає в підготовці колективу вчителів до формування у старшокласників наукової картини світу, недостатньому втіленні ідей інтеграції в Державному стандарті освіти, в програмах і підручниках навчальних предметів. Кожний навчальний предмет має являти собою дидактично обґрунтовану систему знань, вмінь, навичок, обраних з певної науки чи мистецтва. Якщо підійдемо до аналізу програм і підручників взявши до уваги той факт, що система – це закономірно пов'язані елементи, то виявити закономірності, якими пов'язані елементи знань, вмінь, наприклад, в програмах, підручниках з фізики, хімії, біології, математики, української і зарубіжної літератури вчителю неможливо. Хоча в Державному стандарті (2012 р.) освітньої галузі «Мови і літератури» наявна вимога до учнів «встановлювати спільні закономірності розвитку різних літератур...» [2, с. 32]. У загальноприродничому компоненті освітньої галузі «Природознавство» ставиться вимога до учнів «уміти пояснювати суть... законів і закономірностей, що визначають сучасну природничо-наукову картину світу» [2, с. 46], а в програмах і підручниках учителям і учням важко прослідкувати суть цих законів і закономірностей. У тексті Державного стандарту, що стосується освітньої галузі «Математика», проблематично знайти вираз «система знань з математики», наявний вираз «формування системи знань про просторові фігури», але які закономірності є основою цієї системи, вчителі мають додумуватись самостійно. У програмі з фізики (10–11 кл.) серед завдань курсу фізики і астрономії старшої школи знаходимо: «формування в учнів системи фізичних і астрономічних на основі наукових теорій (наукових фактів,

Розділ 1: Актуальні тенденції створення сучасного освітнього середовища (розвиток інфраструктури, ікт-технології, інклюзивна освіта) в умовах реалізації концепції «Нова Українська Школа».

понять...)), в той час як для систематизації знань, формування природничо-наукової чи наукової картини світу необхідно вказати спільні для всіх елементів знань закономірностей.

У навчальній програмі з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту) не знайдено вираз «система знань» ні в пояснювальній записці, ні в таблиці. Вказано, що «мета базової загальної середньої освіти – розвиток особистості...». Як доводять психологи і педагоги (С.А. Рубінштейн, О.М. Леонтьєв, С.І. Подмазін, К.Ж. Гуз та ін.), основною освітньою характеристикою особистості є її образ світу – особистісно значуща система знань про реальність. Вирази «образ світу» і «наукова картина світу» в програмі не фігурують. При складанні питань для контрольної роботи, яка мала виявити причетність десятикласників до формування понять «наукова картина світу», «образ світу», учителі і керівництво школи користувалися розробками науковців Інституту педагогіки.

Друга проблема, з якою ми зіткнулися при підготовці учнів і вчителів до контрольної роботи, – відсутність матеріальної бази для формування наукової картини світу та образу світу. Дніпровська школа працює над питаннями інтеграції змісту освіти більше двох десятиків років, з ініціативи дирекції у школі обладнаний кабінет «Еволюція наукової картини світу». Але ми розуміємо, що це самодіяльність. Необхідне проектування і обладнання кабінету «Наукова картина світу» на державному рівні, особливо в світлі тих вимог до Нової освіти ХХІ ст., які висуває еліта планети – Римський клуб.

Про ідеї Римського клубу, як і про цілісне світорозуміння, холистичний світогляд ми дізналися з потрібного керівникам шкіл та учителям часопису «Директор школи, ліцею, гімназії» [1, с. 36–37]. З рекомендаціями авторів часопису В. Ільченко, К. Гуза пов'язана третя проблема експериментальної перевірки наявності в учнів цілісності знань, наукової картини світу, які мають формуватись під час вивчення всіх навчальних предметів.

Експериментальна перевірка оволодіння учнями поняттями «наукова картина світу», «національний образ світу» (як того вимагає Державний стандарт освіти 2012 р.) [2, с. 32], вимагає виявлення вкладу в цей процес багатьох навчальних предметів – фізики та астрономії, хімії, біології та екології, математики, української та зарубіжної літератури. Десятикласники відповідають на запитання з вище перелічених предметів і цікавляться, як наявність наукової картини світу та образу світу допоможе їм скласти ЗНО. На круглому столі щодо проблем модернізації змісту природничо-математичної освіти в умовах реформування української школи (19 жовтня 2018 р.), на який була запрошена і В.Р. Ільченко, йшла мова про внесення в ЗНО вимоги до випускників щодо наявності у них життєствердного національного образу світу й цілісного світогляду. Про останній згадується в рекомендаціях круглого столу [1, с. 34].

У нормативних документах має бути визначена необхідність втілення в навчально-методичному забезпеченні умов формування наукової картини світу, національного життєствердного образу світу, холистичного світогляду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Директор школи, ліцею, гімназії // Всеукраїнський науково-практичний журнал. – 2018, № 6.
2. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 4–5 (лютий). – С. 3–57.

ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ

Москалик Г.Ф.

The article analyses current problems of general secondary education that allows to develop recommendations for their successful solution.

Поступове введення в дію окремих статей Закону України «Про освіту» дало нам можливість побачити основні проблеми реформування сучасної системи середньої освіти, побачити співвимір між темпами розвитку освітнянських систем різних країн.

Особливе захоплення українських освітян проявляється в системах освіти Фінляндії, Великобританії, Німеччини, Польщі. Особливим педагогічним «смаком» є модне «замилування» ідеями «безурочної та безкласної» системи навчання у фінів, компетентнісними цінностями у більшості систем освіти країн ЄС.

Разом з тим, українські освітяни, батьки та учні побачили в нашій реформі елементи системи Польщі (виражені в структурі освітнянських ланок - шкіл), Чехії (запровадження державної системи контролю якості середньої освіти та позбавлення цього права місцевих органів управління освітою як представників власника) тощо.

Треба звернути увагу на те, що жодна вказана система освіти, як показав час, не стала ідеальною, мало того, кожна з них підлягала ревізії, перегляду та подальшому удосконаленню.

Вченою В.О. Папіжук «вперше в українській педагогічній науці здійснено комплексне дослідження сучасного реформування змісту шкільної освіти у Франції на всіх етапах її середньої ланки – початкова школа, коледж, ліцей; визначено соціально-економічні передумови цього процесу (європейська інтеграція; децентралізація французької системи освіти; зміна парадигми освіти на особистісно орієнтовану; соціальне замовлення суспільства, модернізаційні процеси); проаналізовано сучасні педагогічні підходи до реформування змісту французької шкільної освіти: гуманістичний, інформаційний, культурологічний, особистісно орієнтований, конструктивістський; розкрито сутність нормативно-правової бази оновлення шкільних програм (законодавчі акти, програми, методичні рекомендації Міністерства освіти) та механізми впровадження реформ у зміст середньої шкільної освіти у Франції (фінансові, організаційні, методичні, матеріально-технічні); визначено модернізаційні тенденції формування її змісту (демократизації, гуманізації та гуманітаризації, збагачення та осучаснення інваріантного компоненту змісту освіти, фундаменталізації, впровадження нових навчальних дисциплін, інформатизації, стандартизації та орієнтації на компетентнісний підхід» [2].

Аналізуючи гострі кути українських освітнянських реформ, досвід (у тому числі, негативний) їх впровадження в інших країнах, дає нам можливість визначити важливу проблематику реформ та окреслити можливості та ефективні, на нашу думку, шляхи їх подолання.